

Arrest gewezen op het beroep in cassatie van [X], te [Z] (hierna: belanghebbende) tegen de uitspraak van de Rechtbank Overijssel van 24 januari 2017, nr. AWB 16/909, op het verzet van belanghebbende tegen de uitspraak van de Rechtbank van 20 oktober 2016, betreffende de aan belanghebbende opgelegde naheffingsaanslag in de parkeerbelasting van de gemeente Zwolle. De uitspraak van de Rechtbank op het verzet is aan dit arrest gehecht (niet opgenomen; *Red.*).

De complete uitspraak is te raadplegen op www.sdujurisprudentie.nl.

263

Centrale Raad van Beroep
4 april 2017, nr. 15/3646 WWB,
ECLI:NL:CRVB:2017:1261
(Claessens, Hillen, Van de Ven)
Noot E. van den Bogaard

Weigering om terug te komen op in rechte onaanstaafbaar besluit. Vrijspraak strafrechter. Andere rechtsvraag. Ander procesrecht. Arrest Melo Tadeu. Geen evidente onredelijkheid.

[Wwb art. 59 lid 2; Abw art. 84 lid 2 (oud);
Abw art. 4:6; EVRM art. 6 lid 2]

Essentie: Verzoek om terug te komen van een – op een verzwegen gezamenlijke huishouding gebaseerd – besluit tot medeterugvordering terecht met toepassing van art. 4:6 Awb afgewezen. Vrijspraak in de strafprocedure is wel een nieuw gegeven, maar geen nieuw gebleken feit of veranderde omstandigheid als bedoeld in art. 4:6 Awb. In de strafzaak ligt een andere rechtsvraag voor en is een ander procesrecht van toepassing. Beroep op het arrest Melo-Tadeu slaagt niet. Inhoudelijke grond had indertijd in bezwaar naar voren kunnen worden gebracht. Daarom geen evidente onredelijkheid.

Samenvatting: Het verzoek van appelland strekt ertoe dat het college terugkomt van zijn eerder genomen besluit ter zake een medeterugvordering. Het college heeft dit verzoek met overeenkomstige toepassing van art. 4:6 Awb afgewezen.

Bij uitspraak van 20 december 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:4872, «USZ» 2017/93, m.nt. E. van den Bogaard, heeft – ook – de Raad zijn recht-

spraak over de toetsing door de bestuursrechter van besluiten op een herhaalde aanvraag of een verzoek om terug te komen van een besluit gewijzigd. In een geval als het voorliggende, waarin het bestuursorgaan – overeenkomstige – toepassing geeft aan art. 4:6 Awb, betekent dit dat de bestuursrechter aan de hand van de aangevoerde beroepsgronden toetst of het bestuursorgaan zich terecht, zorgvuldig voorbereid en deugdelijk gemotiveerd op het standpunt heeft gesteld dat er geen nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden zijn.

Het arrest tot vrijspraak van uitkeringsfraude is een nieuw gegeven, maar betreft niet een feit dat of omstandigheid die noopt tot een terugkomen van het besluit van 14 juni 2007.

Er is geen sprake als een situatie als in het arrest Melo Tadeu (EHRM 23 oktober 2014, nr. 27785/10), waarin in de bestuursrechtelijke procedure de grondigheid van de vrijspraak in twijfel was getrokken, waarmee een inbreuk was gemaakt op de onschuldpresumptie, zoals gewaarborgd in art. 6 lid 2 EVRM.

Voorafgaand aan de inwerkingtreding van art. 84 lid 2 Algemene bijstandswet per 31 december 1998 was het niet mogelijk om van de verzwegen partner terug te vorderen over de periode waarin bijstand was verleend als gezinsbijstand aan een eenoudergezin. Dit betekent dat de terugvordering over de eerste periode geen wettelijke grondslag heeft en dus onrechtmatig is. Dit is geen nieuw feit op grond waarvan het college had moeten terugkomen van zijn besluit van 14 juni 2007. Niet valt in te zien waarom appelland dit niet naar voren had kunnen brengen in een bezwaarprocedure tegen het (mede)terugvorderingsbesluit van 14 juni 2007. Appelland heeft echter destijds om hem moverende redenen geen bezwaar gemaakt tegen dat besluit.

Uitspraak op het hoger beroep tegen de uitspraak van de Rechtbank Amsterdam van 10 april 2015, nr. 14/7259 (hierna: aangevallen uitspraak), tegen:

[appelland], te [woonplaats],

en

het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam (hierna: college).

Procesverloop

Namens appelland heeft mr. S. van Andel, advocaat, hoger beroep ingesteld.

Het college heeft een verweerschrift ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 29 november 2016. Appellant is verschenen. Het college heeft zich laten vertegenwoordigen door drs. A.A. Brouwer.

Overwegingen

1. De Raad gaat uit van de volgende in dit geding van belang zijnde feiten en omstandigheden.

1.1 Bij besluit van 14 juni 2007 heeft het college de kosten van ten onrechte aan [naam B.] (B) verleende bijstand over de perioden van 1 juli 1997 tot en met 31 augustus 1998 en van 23 augustus 2001 tot en met 5 september 2004 tot een bedrag van € 58.574,49 op grond van artikel 59 van de Wet werk en bijstand (WWB) mede van appellant teruggevorderd. Aan dit besluit heeft het college ten grondslag gelegd dat B in de hiervoor vermelde perioden een gezamenlijke huishouding heeft gevoerd met appellant en dat B en appellant hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de volledige terugbetaling van de ten onrechte verstrekte bijstand.

1.2 Bij brief van 2 juni 2014 heeft appellant het college verzocht om het besluit van 14 juni 2007 in te trekken. Appellant heeft aan dat verzoek ten grondslag gelegd dat het gerechtshof Amsterdam (hof) bij arrest van 9 september 2013, parketnummer [parketnummer 2] (arrest), hem heeft vrijgesproken van – kort gezegd – uitkeringsfraude. Hieruit volgt volgens appellant dat hij in de in 1.1 genoemde perioden niet heeft samengewoond met B.

1.3 Bij besluit van 18 juli 2014, na bezwaar gehandhaafd bij besluit van 1 oktober 2014 (bestreden besluit), heeft het college het verzoek van appellant om intrekking van het besluit van 14 juni 2007 afgewezen. Aan het bestreden besluit heeft het college ten grondslag gelegd dat de vrijspraak in de strafrechtelijke procedure geen nieuw feit of gewijzigde omstandigheid is om terug te komen van het eerdere, in rechte vaststaande, (mede)terugvorderingsbesluit.

2. Bij de aangevallen uitspraak heeft de rechtbank het beroep tegen het bestreden besluit ongegrond verklaard.

3. In hoger beroep heeft appellant zich op de hierna te bespreken gronden tegen de aangevallen uitspraak gekeerd.

4. De Raad komt tot de volgende beoordeling.

4.1 Artikel 4:6 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) luidt als volgt:

“1. Indien na een geheel of gedeeltelijk afwijzende beschikking een nieuwe aanvraag wordt gedaan, is de aanvrager gehouden nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden te vermelden.

2. Wanneer geen nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden worden vermeld, kan het bestuursorgaan zonder toepassing te geven aan artikel 4:5 de aanvraag afwijzen onder verwijzing naar zijn eerdere afwijzende beschikking.”

4.2 Het verzoek van appellant strekt ertoe, zoals de rechtbank terecht heeft overwogen, dat het college terugkomt van zijn eerder genomen besluit van 14 juni 2007. Het college heeft dit verzoek met overeenkomstige toepassing van artikel 4:6 van de Awb afgewezen.

4.3 Bij uitspraak van 20 december 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:4872, heeft – ook – de Raad zijn rechtspraak over de toetsing door de bestuursrechter van besluiten op een herhaalde aanvraag of een verzoek om terug te komen van een besluit gewijzigd. In een geval als het voorliggende, waarin het bestuursorgaan – overeenkomstige – toepassing geeft aan artikel 4:6 van de Awb, betekent dit dat de bestuursrechter aan de hand van de aangevoerde beroepsgronden toetst of het bestuursorgaan zich terecht, zorgvuldig voorbereid en deugdelijk gemotiveerd op het standpunt heeft gesteld dat er geen nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden zijn.

4.4 Appellant heeft in de eerste plaats aangevoerd dat met het arrest is komen vast te staan dat hij in de in 1.1 genoemde perioden niet heeft samengewoond met B. Dit is een nieuw feit als bedoeld in artikel 4:6 van de Awb en had het college moeten nopen terug te komen van het besluit van 14 juni 2007.

4.5.1 Het arrest, dat is gewezen nadat de Hoge Raad bij arrest van 25 september 2012, ECLI:NL:HR:2012:BX4874, het arrest van het hof van 11 oktober 2010 in de strafzaak van appellant had vernietigd en de zaak had teruggewezen naar het hof, is een nieuw gegeven, maar betreft niet een feit dat of omstandigheid die noopt tot een terugkomen van het besluit van 14 juni 2007. Het hof heeft in het arrest volstaan met de volgende overweging: “Naar het oordeel van het hof is niet wettig en overtuigend bewezen hetgeen de verdachte onder 1 primair en subsidiair en onder 2 primair en subsidiair is ten laste gelegd, zodat de verdachte hiervan zal worden vrijgesproken.” Hieruit kan niet worden opgemaakt dat het hof niet wettig en overtuigend bewezen heeft geacht

dat appellant in de in 1.1 genoemde perioden niet heeft samengewoond met B. Hierbij is van belang dat in het hiervoor genoemde arrest van de Hoge Raad is overwogen:

“2.3 Uit de inhoud van de door het Hof gebezigde bewijsmiddelen heeft het Hof weliswaar kunnen afleiden dat de verdachte (lees: appellant) en [betrokkene 1] (lees: B) in de woning gelegen aan de [a-straat 1] te Amsterdam in gezinsverband samengewoonden en dat de verdachte van de in die woning aanwezige voorzieningen en goederen gebruik heeft gemaakt, maar de bewijsmiddelen houden niets in waaruit kan volgen dat, zoals is bewezenverklaard, die voorzieningen en goederen geheel of gedeeltelijk werden betaald van een door [betrokkene 1] door enig misdrijf verkregen uitkering, en evenmin dat de verdachte wist dat die voorzieningen en goederen geheel of gedeeltelijk werden betaald van zo een door misdrijf verkregen uitkering. De bewezenverklaring is dus niet naar de eis der wet met redenen omkleed.”

4.5.2 Bovendien is volgens vaste rechtspraak (uitspraak van 22 februari 2011, ECLI:NL:CRVB:2011:BP5715) de bestuursrechter in de vaststelling van en het oordeel over het hem voorgelegde geschil in het algemeen niet gebonden aan wat in een strafrechtelijk geding door de desbetreffende rechter is geoordeeld, te minder nu in een strafrechtelijke procedure een andere rechtsvraag voorligt en een ander procesrecht van toepassing is. In het arrest van het hof is geen grond gelegen om hierover anders te oordelen. In dit verband kan er niet aan voorbij worden gezien dat appellant in de strafrechtelijke procedure ten laste was gelegd dat hij opzettelijk voordeel heeft getrokken uit de door enig misdrijf door B verkregen bijstandsuitkering, terwijl de wettelijke grondslag van het besluit van 14 juni 2007 artikel 59, tweede lid, van de WWB is. Ingevolge deze bepaling, voor zover hier van belang, kunnen, indien de bijstand als gezinsbijstand aan gehuwden had moeten worden verleend, maar zulks achterwege is gebleven, omdat de belanghebbende de verplichtingen, bedoeld in artikel 17 van de WWB niet of niet behoorlijk is nagekomen, de kosten van bijstand mede worden teruggevorderd van de persoon met wiens middelen als bedoeld in paragraaf 3.4 bij de verlening van bijstand rekening had moeten worden gehouden. Het college heeft aan het besluit van 14 juni 2007 ten grondslag gelegd dat appellant de persoon is als bedoeld in deze bepaling. Hierbij spelen opzet en voordeel

verkrijgen geen rol. Dit betekent dat, anders dan appellant stelt, in de strafrechtelijke procedure jegens appellant niet hetzelfde feitencomplex en hetzelfde juridische beoordelingskader aan de orde is als bij dat – inmiddels in rechte vaststaande – (mede)terugvorderingsbesluit.

4.6 Met een beroep op het arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) van 23 oktober 2014, Melo Tadeu, nr. 27785/10, heeft appellant aangevoerd dat in zijn geval sprake is van een relevant feit, te weten het arrest van het hof van 9 september 2013, dat zou moeten leiden tot herziening van het besluit van 14 juni 2007. Deze beroepsgrond slaagt niet. In het geval dat voorlag bij het EHRM hadden de fiscale autoriteiten en de bestuursrechter een element voor waar aangenomen dat in de strafrechtelijke procedure niet kon worden bewezen. Hiermee hadden zij, zo oordeelde het EHRM, de gegrondheid van de vrijspraak in twijfel getrokken en daarmee een inbreuk gemaakt op de onschuldpresumptie, zoals gewaarborgd in artikel 6, tweede lid, van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Uit 4.5 volgt dat deze situatie hier niet aan de orde is, zodat reeds om die reden het beroep op het arrest van het EHRM faalt.

4.7 Appellant heeft voorts het volgende aangevoerd. Voorafgaand aan de inwerkingtreding van het tweede lid van artikel 84 van de Algemene bijstandswet per 31 december 1998 was het volgens een arrest van de Hoge Raad van 14 februari 1997 niet mogelijk om van de verzwegen partner terug te vorderen over de periode waarin bijstand was verleend als gezinsbijstand aan een eenoudergezin. Dit betekent dat de terugvordering over de eerste periode geen wettelijke grondslag heeft en dus onrechtmatig is. Dit is een nieuw feit op grond waarvan het college had moeten terugkomen van zijn besluit van 14 juni 2007.

4.8 Deze beroepsgrond slaagt niet. Op het moment dat appellant werd geconfronteerd met het (mede)terugvorderingsbesluit van 14 juni 2007 was het hem immers bekend, of had het hem bekend kunnen zijn, dat een deel van de vordering een wettelijke grondslag ontbeerde. Niet valt in te zien waarom appellant dit niet naar voren had kunnen brengen in een bezwaarprocedure tegen dat besluit. Appellant heeft echter destijds om hem moverende redenen geen bezwaar gemaakt tegen het besluit van 14 juni 2007.

4.9 Uit 4.5, 4.6 en 4.8 volgt dat het college zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat geen sprake is van nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden. Uit de in 4.3 genoemde uitspraak van de Raad van 20 december 2016 volgt dat een dergelijke vaststelling of afwijzing van het verzoek van appellant om terug te komen van het besluit van 14 juni 2007 in beginsel kan dragen. De bestuursrechter kan aan de hand van wat de rechtzoekende heeft aangevoerd evenwel tot het oordeel komen dat het besluit om niet terug te komen van een in rechte vaststaand besluit evident onredelijk is. Gelet op 4.8 leidt wat appellant in het voorliggende geval heeft aangevoerd niet tot het oordeel dat het na bezwaar door de rechtbank gehandhaafde besluit van 18 juli 2014 evident onredelijk is.

4.10 Uit 4.1 tot en met 4.9 volgt dat het hoger beroep niet slaagt, zodat de aangevallen uitspraak moet worden bevestigd.

5. Voor een veroordeling in de proceskosten bestaat geen aanleiding.

Beslissing

De Centrale Raad van Beroep bevestigt de aangevallen uitspraak.

NOOT

1. De hier gepubliceerde uitspraak is om twee redenen interessant. In de eerste plaats vanwege de wisselwerking tussen de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke procedure. Daarnaast lijkt de uitspraak een relativering te laten zien van het in het nieuwe beoordelingskader voor terugkomverzoeken (zie CRvB 20 december 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:4872, «USZ» 2017/93, m.nt. E. van den Bogaard) geïntroduceerde 'evident onredelijk'-criterium.

2. Eerst de casus. B heeft bijstand ontvangen naar de norm voor een alleenstaande ouder. Uit onderzoek van de sociale recherche is naar voren gekomen dat zij over de perioden van 1 juli 1997 tot en met 31 augustus 1998 en van 23 augustus 2001 tot en met 5 september 2004 een gezamenlijke huishouding heeft gevoerd met appellant. Op grond van art. 59 lid 2 WWB (thans: Pw) wordt de ten onrechte aan B verleende bijstand mede teruggevorderd van appellant. Appellant maakt geen bezwaar tegen deze medeterugvordering, zodat die in rechte onaantast-

baar wordt. Of de uitkeringsgerechtigde zelf bezwaar heeft gemaakt tegen de terugvordering, blijkt niet uit de uitspraak. Ook uit het arrest van de Hoge Raad van 25 september 2012

(ECLI:NL:HR:2012:BX4874) in de tegen appellant gevoerde strafzaak en de daaraan voorafgegane conclusie van de advocaat-generaal van 19 juni 2012 (ECLI:NL:PHR:2012:BX4874) blijkt dit niet. Uit het arrest van de Hoge Raad blijkt dat appellant en B gehuwd zijn geweest en in 1996 zijn gescheiden. Na de echtscheiding is appellant min of meer in de voormalige echtelijke woning (waarvan hij eigenaar was) blijven wonen. Op de strafzitting bij het gerechtshof verklaarde appellant dat tot 2004 voor derden niet kenbaar is geweest dat B en hij gescheiden waren.

Appellant wordt echter niet vervolgd voor het medeplegen van door B gepleegde valsheid in geschrift (art. 225 Sr) of inlichtingenverzuim (art. 227a Sr; verstrekken van onjuiste gegevens) of art. 227b Sr (nalaten tijdig gegevens te verstrekken)), maar voor het trekken van voordeel uit de door B gepleegde uitkeringsfraude (opzetheling, art. 416 Sr) en door het gerechtshof veroordeeld. Na een uitvoerige weergave van de door het hof gebruikte bewijsmiddelen overweegt de Hoge Raad dat het hof uit de bewijsmiddelen weliswaar heeft kunnen afleiden dat appellant en B in de woning van B in gezinsverband samenwoonden en dat appellant van de in die woning aanwezige voorzieningen en goederen gebruik heeft gemaakt, maar dat de bewijsmiddelen niets inhouden waaruit kan volgen dat die voorzieningen en goederen geheel of gedeeltelijk werden betaald van een door B door enig misdrijf verkregen uitkering, en evenmin dat appellant wist dat die voorzieningen en goederen geheel of gedeeltelijk werden betaald van zo een door misdrijf verkregen uitkering. Kort en goed: de Hoge Raad acht het samenwonen wel, maar de opzetheling niet bewezen. Na terugwijzing naar het hof wordt appellant alsnog vrijgesproken van opzetheling.

Op grond van die vrijspraak verzoekt appellant het college om terug te komen van de medeterugvordering.

3. Dat dit verzoek nergens toe kan leiden, is eigenlijk op voorhand wel duidelijk. Immers, de medeterugvordering was gebaseerd op de grond dat B een gezamenlijke huishouding met hem had gevoerd en daarover oordeelde de Hoge Raad nu juist dat die wel bewezen kon worden

geacht. De CRvB maakt het zichzelf in r.o. 4.5.1 echter nodeloos ingewikkeld door er een drie-voudige ontkenning tegenaan te gooien: “Hieruit (de vrijspraak van heling; *EvdB*) kan niet worden opgemaakt dat het hof niet wettig en overtuigend bewezen heeft geacht dat appellant in de in 1.1 genoemde perioden niet heeft samengewoond met B.” Dat is één ‘niet’ te veel. Immers, als het hof niet wettig en overtuigend bewezen heeft geacht dat appellant niet heeft samengewoond, betekent dit dat het hof het ervoor houdt dat appellant wel heeft samengewoond. Dat dit, zoals de CRvB overweegt, uit de vrijspraak niet kan worden opgemaakt, betekent dat uit de vrijspraak niet kan worden afgeleid dat het hof bewezen heeft geacht dat er wel is samengewoond.

De CRvB bedoelt echter dat uit de vrijspraak juist kan worden afgeleid dat het hof vindt dat er *niet* is samengewoond. Ofwel het tweede ‘niet’ staat er ten onrechte ofwel het derde ‘niet’. Welke ‘niet’ er niet moet staan, maakt een belangrijk verschil voor de betekenis. Als het tweede ‘niet’ er niet moet staan, dan staat er dat uit de vrijspraak niet volgt dat het hof wettig en overtuigend bewezen heeft geacht dat appellant niet heeft samengewoond. Als het derde ‘niet’ er niet moet staan, dan staat er dat uit de vrijspraak niet volgt dat het hof niet wettig en overtuigend bewezen heeft geacht dat appellant wel heeft samengewoond. De eerste variant (wel bewezen dat niet is samengewoond) is sterker dan de tweede (niet bewezen dat wel is samengewoond). Immers, als de strafrechter *niet* bewezen acht dat er *wel* is samengewoond, dan heeft de bestuursrechter de ruimte om op grond van een andere bewijsconstructie tot een ander oordeel te komen. Als de strafrechter echter *wel* bewezen acht dat er *niet* is samengewoond, dan zou het oordeel van de bestuursrechter dat er wel is samengewoond, de juistheid van die vrijspraak in twijfel trekken en leiden tot een inbreuk op de onschuldpresumptie van art. 6 lid 2 EVRM (EHRM 23 oktober 2014, ECLI:CE:ECHR:2014:1023JUD002778510 (*Melo Tadeu/Portugal*), par. 66). De uitspraak is daarmee een mooi voorbeeld van het archaïsche taalgebruik waartegen de president van de Hoge Raad in zijn lezing van 3 november 2016 bij de Jonge Balie heeft gewaarschuwd (M.W.C. Feteris, ‘De taal van procederende advocaten’, *NJB* 2016/2290, p. 3247-3252).

Gelukkig legt de CRvB in r.o. 4.5.2 beter uit waarom de vrijspraak van opzatheling geen gevolgen heeft voor het oordeel over de gezamenlijke huishouding.

4. Uit r.o. 4.7 blijkt echter dat bij de oorspronkelijke besluitvorming wel een echte – en zonder meer evident te noemen – fout is gemaakt: de medeterugvordering over de eerste periode (1 juli 1997 tot en met 31 augustus 1998) is in strijd met de wet.

Art. 4 lid 1 onder c Pw bepaalt dat onder ‘gezin’ wordt verstaan: “(...) 3°. de alleenstaande ouder met de tot zijn last komende kinderen.” De bijstand aan een alleenstaande ouder wordt dan ook verleend als gezinsbijstand.

Tot 31 december 1998 bepaalde art. 84 lid 2 Abw (de voorloper van art. 59 lid 2 Pw) dat “(i)ndien de bijstand (...) als gezinsbijstand had moeten worden verleend, maar zulks achterwege is gebleven, omdat de belanghebbende de verplichtingen, bedoeld in artikel 65, of de artikelen (...), niet of niet behoorlijk is nagekomen, (...) de ten onrechte gemaakte kosten van bijstand mede teruggevorderd (worden) van de persoon met wiens middelen als bedoeld in hoofdstuk IV, afdeling 3, bij de verlening van bijstand rekening had moeten worden gehouden”. De consequentie van deze bepaling was dat als een alleenstaande ouder had verzwegen dat hij of zij een gezamenlijke huishouding voerde, er geen medeterugvordering van de verzwegen partner mogelijk was. Immers, de bijstand aan een alleenstaande ouder wordt als gezinsbijstand verleend. Daarom is met ingang van 31 december 1998 de term ‘gezinsbijstand’ vervangen door ‘gezinsbijstand *aan gehuwden*’.

De medeterugvordering van appellant heeft onder andere betrekking op de periode van 1 juli 1997 tot en met 31 augustus 1998. In die periode bestond er echter geen rechtsgrond op basis waarvan de aan B verleende gezinsbijstand mede van appellant kon worden teruggevorderd, zodat het besluit tot medeterugvordering over deze periode evident onjuist is.

Appellant stelt dat de terugvordering over deze periode geen wettelijke grondslag heeft en dus onrechtmatig is en dat dit een nieuw feit is op grond waarvan het college op dat besluit had moeten terugkomen. De CRvB gaat daarin niet mee en wijst er in r.o. 4.8 op dat appellant deze grond had kunnen aanvoeren in een bezwaarprocedure tegen dat besluit, maar dat hij dat inder-

tijd om hem moverende redenen heeft nagelaten. Om dezelfde reden oordeelt de CRvB in r.o. 4.9 dat de weigering om voor dat deel terug te komen van het medeterugvorderingsbesluit niet evident onredelijk is.

5. In mijn noot onder CRvB 20 december 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:4872, «USZ» 2017/93 heb ik de evidente onjuistheid van een besluit genoemd als eerste voorbeeld van een situatie waarin de weigering om van dat besluit terug te komen, als evident onredelijk moet worden aangemerkt. In de onderhavige zaak ziet de CRvB in die evidente onjuistheid echter geen aanleiding om de weigering die onjuistheid te herstellen, evident onredelijk te achten. De motivering die de CRvB daarvoor geeft, overtuigt echter niet.

Het nieuwe toetsingskader voor herhaalde aanvragen en terugkomverzoeken houdt in dat als er geen nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden zijn, het bestuursorgaan een dergelijk verzoek mag afwijzen, tenzij die afwijzing evident onredelijk is. De evidente onredelijkheid doorbreekt dan de op zich legitieme weigeringsgrond van het ontbreken van nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden. Kortom, de vraag naar de evidente onredelijkheid komt pas aan de orde *nadat* is vastgesteld dat er geen nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden zijn.

In casu onderbouwt de CRvB zijn oordeel dat de handhaving van het oorspronkelijke besluit niet evident onredelijk is, uitsluitend met een verwijzing naar r.o. 4.8. In die rechtsoverweging oordeelt de CRvB dat het feit dat het medeterugvorderingsbesluit voor een deel in strijd met de wet is, geen nieuw gebleken feit of veranderde omstandigheid oplevert op grond waarvan het college zou zijn gehouden op dat besluit terug te komen. Voor de weigering om terug te komen is dat een toereikende motivering, namelijk er is voldaan aan de voorwaarden (geen nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden) om toepassing te geven aan de regel (afwijzing verzoek). Voor de afwijzing van het beroep op evidente onredelijkheid is dit echter niet toereikend. De motivering van de CRvB komt erop neer dat geen uitzondering hoeft te worden gemaakt op de regel, omdat de regel van toepassing is. Dat laat zich al snel herkennen als drogreden, namelijk een cirkelredenering.

6. Dat de casus weinig sympathie (en daarmee weinig rechterlijke welwillendheid) oproept, is voorstelbaar: een fraude die over een periode van zeven jaar heeft geleid tot een benadeling van € 58.574,49 en een terugkomverzoek waarvan het belangrijkste deel van de onderbouwing (vrijspraak van opzetheling) de grondslag van de herziening en terugvordering (de gezamenlijke huishouding) niet raakt. Maar het terechte argument dat (een deel van) het oorspronkelijke besluit in strijd is met de wet, verdient meer dan een drogreden als antwoord.

7. Uit CRvB 3 maart 2017,

ECLI:NL:CRVB:2017:881, «USZ» 2017/187, m.nt.

E. van den Bogaard blijkt dat bij de beoordeling van de evidente onredelijkheid van een weigering om terug te komen, de eigen schuld c.q. medeschuld van de betrokkene een rol kan spelen. In die zaak oordeelde de CRvB dat de betrokkene, die part noch deel had aan het ontstaan van de door de SVB gemaakte fout, de betaalde bedragen had kunnen verifiëren en dan had kunnen zien dat hij te weinig ontving. Had hij dat gedaan, dan had hij eerder aan de bel kunnen trekken en had de SVB de fout eerder kunnen herstellen. Dat hij had nagelaten op eigen initiatief de ontvangen bedragen te verifiëren, leidde ertoe dat de SVB de gemaakte fout slechts over de helft van de periode hoefde te herstellen.

Mogelijk moet de onderhavige uitspraak worden gezien in dit licht van eigen schuld en medeschuld: de vordering is immers ontstaan als gevolg van het door de uitkeringsgerechtigde, met wie appellant samenwoonde, gepleegde inlichtingenverzuim. De herziening en terugvordering beogen het herstel van de rechtmatige toestand. De vraag is echter of de schuld van de uitkeringsgerechtigde aan het ontstaan van de vordering mede toegerekend kan worden aan de verzwegen partner. Immers, alleen de uitkeringsgerechtigde was op grond van het ontvangen van uitkering verplicht het college desgevraagd of onverwijld uit eigen beweging alle relevante inlichtingen te verstrekken.

De grondslag voor zowel de terugvordering van de uitkeringsgerechtigde zelf als de medeterugvordering van de verzwegen partner is gelegen in het door de uitkeringsgerechtigde gepleegde inlichtingenverzuim. De verzwegen partner heeft geen op hem rustende inlichtingenplicht geschonden; die had hij niet. In zoverre heeft de

verzwegen partner, in tegenstelling tot de uitkeringsgerechtigde, geen medeschuld aan het ontstaan van de vordering.

Waar de rechtsgrond van de terugvordering van de uitkeringsgerechtigde is gelegen in onverschuldigde betaling, is de rechtsgrond van de medeterugvordering van de verzwegen partner daarin niet gelegen. Aan hem zijn immers geen betalingen verricht.

Voor de medeterugvordering van de verzwegen partner heeft de wetgever in (de voorgangers van) art. 59 lid 2 Pw dan ook een zelfstandige rechtsgrond gecreëerd vanuit de gedachte dat als de uitkeringsgerechtigde wel de juiste inlichtingen zou hebben verstrekt, bij de vaststelling van de uitkering rekening zou zijn gehouden met de middelen van de verzwegen partner. Herstel van de rechtmatige toestand brengt dan met zich mee dat die middelen alsnog worden aangesproken (*Kamerstukken II 1998/99, 26239, 3, p. 11*). Daarom is het, zoals de CRvB in r.o. 4.5.2 overweegt, voor de medeterugvordering van appellant voldoende dat wordt vastgesteld dat hij de in art. 59 lid 2 Pw bedoelde persoon is. In hoeverre hij enige schuld of medeschuld heeft aan het ontstaan van de vordering, is niet relevant.

Omdat bij de medeterugvordering niet van belang is of aan de verzwegen partner een verwijt valt te maken, is er ook geen (mede)schuld die ertoe zou kunnen leiden dat de weigering om een evident in strijd met de wet genomen besluit te herzien niet evident onredelijk is.

Wat overblijft, is dat honorering van het verzoek ertoe leidt dat de gemeente wordt beperkt in zijn verhaalsmogelijkheden. Uit het feit dat betrokkenen tezamen geen recht op bijstand hebben, kan worden afgeleid dat de verzwegen partner wel over voldoende middelen van bestaan beschikt, maar de uitkeringsgerechtigde niet; anders zou zij geen bijstand hebben ontvangen. Dat betekent dat alleen de verzwegen partner verhaal biedt. Verlaging van de medeterugvordering heeft dan tot gevolg dat de vordering op de uitkeringsgerechtigde weliswaar niet wijzigt, maar de verhaalsmogelijkheden van de gemeente wel worden beperkt. Immers, de vordering met betrekking tot de jaren 1997 en 1998 kan de gemeente dan niet meer op de verzwegen partner verhalen, terwijl de uitkeringsgerechtigde geen verhaal biedt.

Het is denkbaar dat de CRvB het algemene belang dat de gevolgen van inlichtingenverzuim volledig worden hersteld, zwaarder heeft laten wegen dan het individuele belang dat het verhaal op de verzwegen partner blijft binnen de daarvoor in de wet gegeven grenzen en daarbij ook heeft laten meewegen dat de wetgever de beperking tot verhaal van aan alleenstaanden verleende bijstand onwenselijk heeft geacht en ook nooit zo heeft bedoeld (*Kamerstukken II 1998/99, 26239, 3, p. 11*).

Als dit inderdaad de werkelijke afweging van de CRvB is geweest, dan had hij er beter aan gedaan dit met zoveel woorden te zeggen. De formulering die de CRvB nu heeft gebruikt, neemt aan het criterium van de evidente onredelijkheid in wezen iedere betekenis.

E. van den Bogaard,

Ed van den Bogaard is advocaat bij Westhoff Advocaten te Amsterdam en bestuurslid van de Specialisatievereniging Sociaal Zekerheidsrechtadvocaten SSZ

264

Centrale Raad van Beroep
3 mei 2017, nr. 15/6779 WMO e.v.,
ECLI:NL:CRVB:2017:1661
(Schaap)
Noot M. Koolhoven

Ondertekening bezwaarschrift.

[Awb art. 6:5 lid 1]

Essentie: Ondertekening van een bezwaarschrift dient als bewijs dat het geschrift werkelijk door of namens de indiener is opgesteld. Gelet op de aard en bewoordingen van het bezwaarschrift en de bijgevoegde relevante stukken is er geen aanleiding voor twijfel over indiening van het bezwaarschrift door betrokkene zelf.

Samenvatting: Betrokkene heeft nagelaten om binnen de gestelde termijn een ondertekend bezwaarschrift aan appellant te zenden, zodat appellant in beginsel bevoegd was om het bezwaar niet-ontvankelijk te verklaren. De Raad is evenwel van oordeel dat appellant niet in redelijkheid heeft kunnen komen tot niet-ontvankelijkverklaring van